

Fra den illustrerede novellesamling "Byens bænke – København" af Rikke Aarøe Carlsen. Bogen indeholder 16 historier med københavnske bænke som fortællere. Udgivet på Alias Forlag, har hårdt omslag og koster 199 kr.

Bænk ved Marmorbroen

Af Rikke Aarøe Carlsen

"Men du kan da ikke bo *her!*" udbryder pigen målløs og betragter sin ven. Hun og drengen – eller meget unge mand – har siddet her en halv times tid allerede. Af deres samtale, som foregår på klingende fynsk – selvom drengen for mig at se må være af mellemøstlig oprindelse – har jeg forstået, at de har været klassekammerater gennem gymnasietiden, og nu begge er blevet optaget på Københavns Universitet. Ingen af dem har fået tildelt kollegieværelse, og det er kernen i samtalen: de mangler logi. Hun sover midlertidigt på en luftmadras hos sin storesøster, der åbenbart allerede flyttede til København for et par år siden, og nu har fået fat på et kollegieværelse, men den unge mand her har ingen steder at bo.

"Jeg kan lige så godt lave en demonstration, med fuld kritik af min hjemløshed her i byen", svarer drengen, "Det kan ske ved folkestyrets kerne, på Christiansborg. Der sidder vores kære folkevalgte politikere, som man siger, og repræsenterer os og vores interesser, men de holder os unge mennesker ude, når de ikke skaber ordentlige rammer for studerende, vi er trods alt deres fremtid." Nå da, han sætter sandelig ikke sit lys under en skæppe, når jeg lige at tænke, inden han fortsætter i sin lidt højtravende stil. "Det er det rene idioti, at de kan tilbyde os studiepladser, men studieboliger kan vi godt glemme," fortsætter knægten. "Jeg synes simpelthen, at det er til grin, det er som om, at de har glemt, hvordan uddannelsesrejsen fungerer."

"Det er vel egentligt Københavns Kommune, der står for kollegiebyggeriet", indvender pigen, "Så burde du gøre det foran rådhuset i stedet".

"Sikkert, men som det ser ud nu, så har jeg jo i det mindste tag over hovedet", svarer drengen, og nikker hen mod den overdækkede sideportal – pavillonen – ind til ridebanen, så det er åbenbart på stenbænken derinde, han har tænkt sig at sove, og ikke her under åben himmel hos mig. "Desuden er det passende at demonstrere her ved statens capitolium", fortsætter knægten.

"Snak dog dansk" siger veninden tørt, tydeligvis uimponeret af hans stil.

"Altså ... Når den lovgivende, den udøvende og den dømmende magt, tremagtsdelingen ved du nok, er samlet på et sted, er det et capitolium, og jeg mener at vores er det eneste på nuværende tidspunkt i hele verden," doserer han, men tilsyneladende for døve øren. Pigen ser ud til at være vant til den slags udgydelser fra hans side, og mit gæt er, at hun har valgt at holde af kammeraten på trods. Han har

muligvis kvaliteter, der først træder frem ved nærmere bekendtskab, tænker jeg, og finder ham let irriterende.

Klogere hoveder end han har i tidens løb udgydt deres vid her hos mig; jeg har trods alt stået her i næsten 300 år.

Mange notabiliteter har igennem tiden passeret her på vej ind til ridebanen eller op til selve slottet, og ind i mellem sat sig en stund her hos mig. Eller de har – som den unge mand her i forhold til sit logi – foretrukket at slå sig ned hos de andre bænke, i pavillonerne på hver sin side af indkørslen. Ganske mange af disse besøgende har været storskrydende og pustet sig op, men også mange ægte begavelser har færdes her; ikke at det ene altid udelukker det andet. H.C. Andersen og Søren Kierkegaard kom ofte forbi her for at spadsere i buegangene inde på den anden side af ridebanefløjene. I nyere tid, efter at slottet huser Folketinget og Højesteret, har mange politikere, kancellifolk, dommere og embedsmænd også deres gang her forbi, men dem finder jeg typisk mindre interessante. Personligt har jeg altid foretrukket kunsterne, ikke mindst selveste Thorvaldsen, og Anne Marie Carl Nielsen, der lavede rytterstatuen af Christian IX, som står oppe på slotspladsen. Hun gik ofte ind her, nogle gange i selskab

med sin mand komponisten Carl Nielsen, over Marmorbroen fra deres hjem i legatboligen lidt nede ad gaden ved Frederiksholms Kanal. Efter at deres datter, kunstmaleren Anne Marie Telmányi, var blevet skilt fra sin violinistmand og flyttet tilbage til barndomshjemmet hos sin mor, gik hun også tit her forbi og har undertiden siddet hos mig.

Tanken om legatboligen bringer mig tilbage til nutiden og den øjeblikkelige problematik, men det er næppe heller en mulighed for den unge boligsøgende student. Det er dyrt at bo i København, og der er knaphed på overkommelige lejeboliger; det har jeg lyttet mig til fra folk, der har sat sig hos mig. Så hvis studerende ikke er så heldige, at deres forældre kan købe en lejlighed, de kan bo i, og de ikke har kunnet få plads på et kollegium, kan det åbenbart være svært at skaffe sig en passende bolig. Det er bestemt ikke en ideel begyndelse på studietiden, det må jeg medgive knægten. Efter sigende er der forskellige initiativer i gang for at kunne tilbyde studerende et sted at bo. For eksempel har jeg hørt noget om opstilling af midlertidige skurbyer, som vist har tendens til at få permanent karakter. Alligevel lader det til at være en tilbagevendende problematik, hver gang de store optag til universiteterne bringer nye hold af unge mennesker til hovedstaden. Fra gæster, der har siddet her og læst avis, har jeg fornemmet, at der hvert år står en vis mængde studerende uden bolig ved semesterstart. Hvert år er der også historier om unge mennesker, der er blevet franarret penge på det sorte boligmarked, hvor nogen skrupelløst fremlejer ikke eksisterende lejligheder eller værelser, eller lover det samme lejemål til flere forskellige mod kontant betaling uden regning.

"Nå, det er ved at være sent, så jeg smutter altså nu", siger pigen. "Du vil ikke hellere med og overnatte på kollegiet igen? Det er der sikkert mulighed for endnu en nat" foreslår hun.

"Tak, men nej tak. Tænker ikke din storesøster og de andre orker det" svarer drengen.

"Det tænker jeg ikke gør dem noget" siger hun. "De har selv stået i situationen, da de kom til København for at studere. Altså, min søster fik først tilbudt et kollegieværelse efter et par måneder"

"Jeg bliver her, sådan er det" siger drengen. "Jeg påtager mig rollen for at gøre systemet opmærksom på det her problem. Nu laver jeg et statement."

"Nå, men held og lykke med det", siger pigen og rejser sig. "Vi ses i morgen så" Hun giver ham et lille knus, og så går hun.

Da hun er væk, synker han lidt sammen, men så mærker jeg, at han prøver at holde gejsten oppe. Han ser sig lidt omkring, kigger på andre mennesker, der går forbi. Det tynder ud i dem efterhånden, og et stykke tid er det ligesom om, drengen ikke rigtig ved, hvad han skal gøre af sig selv, men indtil videre sidder han stadig her hos mig.

Hvad er det for noget under den gyldne krone? tænker han ved sig selv med blikket rettet op mod monogrammet på pavillontaget bag os. Så rejser han sig og træder lidt ud på broen, så han bedre kan

se begge pavilloner. De er udsmykket med forskellige snirkler, noterer han sig, og det går op for ham, at der står noget, men han kan ikke læse hvad. Han er ikke klar over, at det er spejlmonogrammer, og uden den viden er det vanskeligt at tyde: C6 for Christian VI og SM for hans dronning Sophie Amalie, altså regentparret, der flyttede ind på det første Christiansborg Slot. Drengen har sat sig hos mig igen, og er åbenbart videbegærlig nok til at søge den information, jeg ikke kan formidle til ham, på sin telefon, som han sidder og taster på. Nu hvor pigen er gået, og han ikke længere skal vise sig, kan jeg på hans tanker fornemme, at han faktisk indeholder mere, end al hans snak lod mig ane tidligere. Han burde tie oftere, tænker jeg, mens min irritation fra tidligere viger for den sympati, hans situation kalder på, men som ikke kunne komme i forgrunden før nu.

Mens drengen leder efter oplysninger om spejlmonogrammerne, tænker jeg selv videre over udsmykningen. Sandstensfigurerne, der flankerer monogrammerne, skulle symbolisere regentparrets gode egenskaber, husker jeg. Blandt andet visdom, repræsenteret af gudinden Athena, og styrke vist ved guden Herkules. Det var dog ikke lutter gode egenskaber, kongeparret besad, mindes jeg, og erkender også at min opfattelse af mennesker og begivenheder ændres efterhånden, som de sættes i perspektiv gennem samtaler og tanker hos folk, der sætter sig her hos mig. Nogle gange er det svært at vurdere sin samtid; især når adgang til information hovedsagelig stammer fra ensartede indtryk og værdinormer hos mit klientel. Efter at slottet huser folkestyret, og siden mængden af turister forskellige steder fra er vokset, er der kommet større variation i de holdninger, der luftes heromkring, end dengang det primært var kongelige, adelige og gejstlige, der passerende her gennem hovedindgangen til slottet. Det stiller imidlertid ikke mindre krav til at forholde sig kritisk til det, jeg hører. Det samme gælder i forhold til informationer, som gæsterne kommer i besiddelse af på forskellig vis og danner deres holdninger ud fra. Det er åbenbart nemt og hurtigt at skaffe sig oplysninger om alt og alle nu om stunder, men hvordan kan folk vide, hvad de skal mene ud fra en overflod af information? Hvordan kan de skelne skidt fra kanel?

Ved søgning om monogrammerne har drengen fået identificeret Christian VI som kongen, der har lagt navn til Christiansborg. Nå, det var ham, der indførte stavnsbåndet, læser han. Så godsejerne var sikret arbejdskraft. Ikke i orden! tænker han.

Hmm, det kan også være vanskeligt at forholde sig til fortiden, konstaterer jeg. Drengens hurtigdannede indtryk forekommer mig at være for unuanceret. Der var generelt et andet menneskesyn den gang, erindrer jeg, og landbruget var i krise. Ikke at det undskylder at tvinge folk til at blive et sted, men det føjer dog dimensioner til, som han ikke får taget i betragtning, tænker jeg. I mellem tiden er drengen nået frem til, hvordan kongen støttede handel og søfart, og han når lige at tænke, godt, godt, men læser så videre, hvor tæt forbundet det var med kolonisering af Dansk Vestindien, som Jomfruøerne i Caribien

den gang hed – og stadig ofte kaldes. Sukkerplantager, slaveri, ja slavehandel som del af den lukrative trekantshandlen mellem Danmark, Afrika og Caribien, kommer jeg i tanke om, mens han læser det. Det foregik ganske rigtigt i den periode, men det er ikke rigtig noget, man bryder sig om at tænke på nu til dags. Den gang forekom det vist nærmest naturligt, i hvert fald som god, sund forretning, mindes jeg, men ved godt, at nu om stunder ses der anderledes på det. Nu er det meningen, at danskerne skal skamme sig over det, synes nogen, eller i det mindste vedkende sig den ikke så pæne del af historien, mener andre. Det aner mig, at min gæst tilhører den første gruppe, for da sammenhængen går op for den unge mand, springer han op og betragter resterne af det første Christiansborg, pavillonerne, fløjene, broen og også mig med et helt andet blik, og jeg kan mærke, han væmmes ved at tænke, vi måske er bygget med hjælp af midler skaffet ved udbytning af ulykkelige mennesker. Javel ja, så det er sådan fat med ham, tænker jeg. En idealist altså. Men så sætter han sig ned igen; har alligevel indset, at det formentlig gør sig gældende for det meste prestige byggeri verden over. Om ikke ved decideret slaveri, så dog nok ved en eller anden form for udnyttelse. Ja ja. Vi sukker sammen, knægten og jeg.

Herefter glider hans tanker bort fra slaveri under forskellig form, væk fra konger, økonomi, politik, og han begynder i stedet at spekulere over natten, han har foran sig. Han er ikke så kæk længere, nu hvor aftenen er fremskreden og natten nærmer sig. Selv i de lyse sommernætter bliver der dog en anderledes stemning her på Slotsholmen, end der hersker i dagens solskinstimer. Her er tyst efterhånden, og drengen begynder at mærke ensomheden. Han fortryder, at han ikke gik med pigen. Mon der vil komme mange forbi her om natten? overvejer han, og jeg mærker en vis utryghed snige sig ind på ham. Bare der ikke sker noget imens at man sover, tænker han videre. Det er jo midt i storbyens vanvid. Mon ikke de festglade københavnere vælger at tage en anden vej hjem end her forbi bagsiden af Christiansborg. Bagsiden! Bevar mig vel, tænker jeg, og lader mig kortvarigt i minderne føre tilbage til fordums storhed, men så får min gæsts bekymringer mig til igen at fatte opmærksomhed for ham. Han føler sig mere og mere utryg, fornemmer jeg, og ville gerne yde ham omsorg, men jeg kan jo ikke tilbyde andet end mit selskab. Skulle have hørt hende om hun gad at tage mine ting med sig, tænker han. Mobil og pung kan gemmes, men hvad med min laptop? Det sidste jeg magter er, at den bliver stjålet.

Han er ikke den første nattegæst, der forsøger at overnatte her på stedet, men det er ikke velset. Formodentlig når han ikke meget mere end at rulle sin sovepose ud på bænken inde i pavillonen, før han vil blive vist væk. Hvilket drama mon skal udspille sig her i nat? Gad vide hvor ihærdigt han har tænkt sig at demonstrere, når det kommer til stykket, når pigen ikke er der til at bevidne det? Det vil snart vise sig, for nu rejser han sig og går over og gør anstalter for at lægge sig til rette for natten. Det kan ikke vare længe, inden han bliver bedt om at forføje sig, vurderer jeg. Hvor mon han så kommer til at tilbringe natten?